

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 101

číslo: 12

21. března 2021

Cena: 10 Kč

Dopis biskupů CČSH ke sčítání obyvatel v roce 2021

Vážené sestry a bratři, milí přátelé, zdravíme Vás a oslovujeme jako biskupové Církve československé husitské. Přijměte od nás v tomto čase před velikonočními svátky slova povzbuzení a přání dobra a pokoje.

V současné situaci epidemie všichni především neseme starosti a obavy o zdraví a životy své i svých blízkých. Doléhají na nás i další těžkosti této složité doby, ale jako věřící lidé nezapomínáme na zaslíbenou naději, vycházející z biblického poselství o milosrdném Bohu, který své věrné a tento svět neopouští.

Přejeme Vám, abyste přes všechny nejistoty světa vnímali toto ujištění víry. A pokud považujete naši církev za svůj duchovní domov, popř. máte důvody, proč se k ní přihlásit, pak zapíšte do příslušného dotazníku při sčítání její plný název:

CÍRKEV ČESKOSLOVENSKÁ HUSITSKÁ

Jsme CÍRKVÍ, pro kterou je hlavní autoritou Ježíš Kristus. Hlásíme se k Janu Husovi a české reformaci, proto se označujeme jako HUSITSKÁ. Církev vznikla v podmínkách novodobého demokratického a svobodného státu Československa v roce 1920, a proto je její název ČESKOSLOVENSKÁ. Jsme sice dva samostatné národy a státy, přesto si ceníme vzájemnosti Čechů a Slováků. Členy naší církve jsou přirozeně i lidé dalších národností.

Uslujeme žít podle Ježíšova učení lásky, hledáme a zastáváme hodnoty pravdivosti a snášenlivosti. Vyprošujeme našim domovinám, všem lidem a celému stvoření pokoj a požehnání!

S bratrským pozdravem

David Tonzar, biskup pražský
Pavel Pechanec, biskup královéhradecký
Filip Štojdl, biskup plzeňský
Juraj Dovala, biskup brněnský
Tomáš Chytil, biskup olomoucký
Jan Hradil, biskup bratislavský
Tomáš Butta, patriarcha-správce církve

V postním čase L.P. 2021

www.ccsch.cz

www.aktualne.ccsch.cz

550 let od úmrtí českého krále Jiřího z Poděbrad

„Když pročítáme spisy starých dějepisců, zjišťujeme, že křesťanství bylo kdysi ve velkém rozkvětu a lidmi i majetkem požehnané, tak do délky a šířky rozlehlé, že v jeho lůně bylo zahrnuto sto sedmáct přebohatých království ... a nebylo tenkrát na celém světě národa, který by se odvážil znepokojovat vládu křesťanů. Avšak všichni víme, jak je dnes rozervané, zničené, ubohé a všeho bývalého lesku a nádhery zbavené.“

(Z textu mírového návrhu krále Jiřího)

Máme většinou tendenci k idealizaci minulosti. Ve středověku vidíme hrudinskou dobu, v níž naši předkové, pevní ve své křesťanské víře, konali udatné skutky a nepocítovali při tom bázeň. Pohlédneme-li však podrobněji na dějiny doby poděbradské a přečteme-li si zároveň dobové texty, které odrážejí tehdejší mentalitu, uvidíme složitější a temnější obraz. Rozpory, které se vyhrály v období husitské revoluce, nepominuly, jen poněkud ustoupily do pozadí a již se na obzoru rýsovala nová nebezpečí. K nim patřilo například rozpínání mocné osmanské říše z jihovýchodu. V těžkých dobách, a to platí i dnes, hledali lidé ochranu u silných osobností, které projevívaly stálost charakteru a byly natolik mocné, aby dokázaly společenské poměry změnit k lepšímu. K takovým osobnostem náležel ve své době Jiří z Poděbrad a Kunštát, který patřil k významnému panskému rodu s kořeny jak v Čechách, tak na Moravě. Od jeho úmrtí 22. března 1471 uplyne letos 550 let. Dominance třetího stavu – měšťanů a ostatních poddaných – v revoluční době vlády radikálních bratrstev byla jen přechodná. Skutečným vítězem

období husitské revoluce se stala šlechta, ať již kališnická či katolická, která získala do svých rukou velké pozemkové majetky, patřící dříve církvi. Nebylo proto náhodou, že se Jiří jako příslušník panského stavu vypracoval v českých zemích na vrchol politické moci.

Jiří z Poděbrad se narodil v přelomovém roce 1420, v čase, kdy vznikalo město Tábor jako centrum radikálních husitů, i v době, kdy se Praha ubránila útoku první křížové výpravy. Přesné místo narození není známo, avšak kromě rodových pevností Poděbrad či Kunštátu je za jedno z dalších možných míst jeho zrodu považován i hrad Bouzov. Když bylo Jiřímu 7 let, zemřel jeho otec Viktorin z Kunštátu v pouhých 24 letech. Jiří z Poděbrad se údajně v roce 1434 ve věku 14 let zúčastnil spolu s ostatními členy svého rodu bitvy u Lipan, sice jako kališník, ovšem na straně vítězů, v řadách panské jednoty.

Významným stabilizačním prvkem, legitimizujícím alespoň na určitou dobu náboženské i politické poměry v českých zemích, se stala kompaktní. Po odstranění vzdorujících radikálů u Lipan bylo dosaženo narovná-

Masaryk v dramatech dějin a inspirující pro dnešní dobu

V neděli 7. března se v dejvickém sboru naší církve konala bohoslužba slova s připomenutím Tomáše Garrigua Masaryka. Na setkání při příležitosti 171. výročí prezidentova narození, konaném v minulých letech na půdě Parlamentu ČR, promluvil Tomáš Butta, patriarcha-správce církve. Po skončení bohoslužby byly k pomníku T. G. Masaryka nedaleko nádraží Praha-Dejvice položeny květiny, prezidenta připomněly též dobové snímky vystavené v kostele. Fotografie dokumentující setkání stejně jako záznam bohoslužby naleznete na webových stránkách církve. red

Začít se do životního příběhu T. G. Masaryka znamená vstoupit do samotného ohniska dramatu českých dějin, ale i evropských a světových. V Masarykově životě byly jisté i chvíle nebývalého ocenění a uznání i klidnějšího zastavení se a uvažování o prožitých událostech, jak to ve svých Hovorách s T. G. M. zaznamenal spisovatel Karel Čapek. Po relativně klidnějších chvílích zakoušené svobody v době první republiky, kdy byl tento muž na Pražském hradě, však následovaly další dramatické události v našich dějinách.

Masaryk byl příkladem člověka, který se dokázal vnitřně vyrovnávat s obtížemi své doby. V tom může být pro nás tato osobnost povzbuzením a příkladem i v této neobyčejně těžké době, kterou jako země, Evropa i svět prožíváme. Vždyť Masaryk procházel mnohými kritickými a velmi těžkými situacemi a zkouškami, ale procházel jimi vzpřímeně, jednal aktivně a hleděl k tomu, co lidský život přesahuje, svůj pohled upíral k věčnosti.

V čem může být Masaryk aktuální pro nás dnes? Tím je jeho chápání demokracie. Je označován jako filozof humanity a demokracie. Nástupem totalitních režimů nacismu a komunismu ve 20. století se dílo Masarykovo jeví jako překonané a příliš idealistické a nereálné. Formování sjednocené Evropy na konci 20. století po roce 1989 dávalo naopak Masarykovi za pravdu. Totalitní režimy, jakkoli se jeví pevné a neměnné, jsou nahrazovány svobodnějším demokratickým uspořádáním. Vidíme to i v současnosti, lidé, kteří zakoušejí tlak a nesvobodu autoritářských režimů, touží po demokracii a svobodě. Ale paradoxně naopak státy, v nichž je demokratické politické uspořádání, mohou být z demokracie unaveny a v nich se zase mohou projevovat některé nedemokratické autoritářské tendence. Demokracie je křehká a vyžaduje vzdělané a eticky jednající lidi. Hrubost na jedné straně a lhostejnost a nezájem o veřejné politické záležitosti na straně druhé ohrožují demokracii a její těžce získávané a vytvářené hodnoty. Masarykovo jednání bylo v pravém opaku k politickému populismu. Masaryk se nerozhodoval podle toho, zda jeho jednání bude mít u ostatních a ve veřejnosti příznivý ohlas, ale podle toho, zda to považuje za správné, nebo ne, zda je to pravdivé,

ní mezi katolickou a husitskou stranou na zemské i mezinárodní úrovni prostřednictvím kompaktní jako smlouvy mezi basilejským církevním koncilem a obecným sněmem Království českého a Markrabství moravského v roce 1436. Kompaktní legalizovala umírněnou formu husitského reformního programu, tzv. utrakvismus, který nejen na jedné straně zachoval hlavní symbol husitství – svátostné přijímání chleba i vína při bohoslužbě jak pro kněze, tak i pro laiky (přijímání „pod obojí způsobou“ – v latinském znění „sub utraque speciae“), ale umožnil zároveň na straně druhé legitimizovat zá-

bory rozsáhlého církevního pozemkového majetku, provedené v předchozích bojích husitské revoluce. Císař Zikmund Lucemburský sice mohl také po uzavření kompaktní konečně usednout na český trůn, avšak již koncem roku 1437 zemřel ve Znojme. Jeho nástupcem se stal vévoda Albrecht Habsburský, který měl na českou korunu dědický nárok. Ani Albrecht jako český král však dlouho nevládl. Zemřel v Uhřech v říjnu roku 1439 při návratu z neúspěšného tažení proti Turkům. V období bezvlády se Albrechtův syn Ladislav, dědic trůnu, přezdívaný podle doby narození po otcově smrti

Pohrobek (Posthumus), nemohl pro nízký věk ujmout vlády. Rozhodující vliv na správu země se snažila získat velká mocenská uskupení, navenek odlišná konfesními rozdíly. V nich zaujímali čelná místa představitelé vysoké šlechty. S utrakvisty, kteří se odvolávali na kompaktní, soupeřila katolická strana. Křehkou mocenskou rovnováhu udržovaly na teritoriálním principu branně politické spolky – landfrýdy. Ve východních Čechách na území bývalého radikálního husitského svazu tzv. sirotků vznikly nejsilnější landfrýdy, ovládané utrakvisty.

Pokračování na str. 3

nebo se jedná o klam a úmyslné zastírání něčeho jiného. Šlo mu o věc, ne o vlastní osobu, o pravdu, a ne o slávu. Masaryka charakterizuje přímost, nezdolná vytrvalost a přesah jeho pohledu k věčnosti. K věčnosti hleděl nejen jako filozof, ale jako věřící člověk. Hleděl k Boží věčnosti, k věčnému Bohu, ke kterému měl osobní vztah. Tím byl od počátku inspirující zvláště pro naši církev, i když s některými jeho názory se nemusíme vždy plně ztotožňovat. Přesto však jeho upřímnou a hlubokou vírou, žitou v praktickém životě, a jeho niternou zbožnost nelze přehlédnout. Obstat před Bohem, před věčností, vyžaduje pravdivost vnitřní i navenek. A to je hodně náročná cesta. Masaryk nám svými mnohými životními postoji ukazuje směr k této cestě pod zorným úhlem věčnosti.

Z promluvy k 7. březnu L. P. 2021

Tomáš Butta

V království Božím

se nejvíc nadřou malí andělé:
po ránu čistí koberec a perou ložní prádlo,
prostřou a podávají voňavý čaj,
chléb s máslem, modlitbu a prášky.
Vaří, pečou, přinášejí nákup.
Smí usnout, když spí velký anděl.
Tomu pomalu, ale vážně
pelichají křídla. Už ho neunesou.
Malý anděl podává berle a slova,
když spadnou na sešlapanou podlahu paměti.
Vznášejí se jen slova díky a někdejších básní.
Vše ostatní je dostatečně těžké.

V království Božím
se nejvíc nadřou malí andělé.
(JW - věnováno IP)

Anděl stojící před jeho tváří je zachraňoval;
svou láskou a shovívavostí je vykupoval,
bral je na svá ramena a nosil je...
/Izajáš 63,9/

Z kazatelského plánu

Pátá neděle postní

Dopomoz mi, Bože, k právu, ujmí se mého sporu, dej mi vyváznout před bezbožným pronárodem, před člověkem záłudným a podlým! Tys přece moje záštita, Bože. (Žalm 43,1-2)

První čtení: Jeremjáš 31,31-33

Tužby postní:

2. Abychom Boží království a jeho spravedlnost hledali, modleme se k Hospodinu.
3. Abychom svých hříchů litovali a své bližní nesoudili, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Bože Vykupiteli, děkujeme ti, že se k nám skláníš a přijímáš naše modlitby. Posiluj nás, abychom přinášeli dobré ovoce víry, lásky a naděje! Svým svatým Duchem nás osviť, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Židům 5,5-10

Evangelium: Jan 12,20-33

Verše k obětování: Žalm 143,9-11

Verš k požehnání: Jan 12,26

Modlitba k požehnání:

Bože Vykupiteli, nejenže jsi nám dovolil zasednout kolem tvého stolu, ale nadto jsi nás posílil chlebem života a kalichem spásy. Prosíme tě, přiveď všechny lidi k obrácení a následování tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 58, 59, 163, 244, 180, 187

Byt', či nebyt' veriacim: Slovenské sčítanie ľudu 2021 a náboženstvo

Pokračování z minulého čísla

Novopohania

Ako k sčítaniu ľudu pristupujú zástupcovia nových náboženských hnutí? Rozoberme si ich možné postoje na príklade slovenských moderných pohanov, vyznávačov vier založených na predkresťanských náboženstvách Európy. Žiarislav, novopohanský duchovný učiteľ, hudobník a spoločenský aktivista, publikoval článok „Von z krúťavy. Prihlásme sa k rodnému [duchovnu] a k slobode!“. Považuje za dôležité, aby sa slovenskí novopohania, sami seba označujúci sa ako rodnoverci, vedomci, pohania a jazyčníci, prihlásili k svojej viere bez ohľadu na tlak kresťanského okolia. V článku sa snaží motivovať svojich sympatizantov, aby zaškrtili možnosť „Iné“ a svoju vieru zadefinovali ako „Rodné duchovno“. Vedomé prihlásenie sa k novopohanstvu Žiarislav chápe ako prvý krok vedúci k obrode slovenského národa pod novopohanskou vlajkou. Rodnovercká občina z východného Slovenska Mokošín kruh zase predstavila sériu názorov jej členov na problematiku sčítania. Časť sa prikláňa k zaškrtnutiu kategórie bez vyznania ako protest voči štátnej politike voči náboženstvu a menšina k pripojeniu sa k „rodnému duchovnu“ ako zjednocujúcemu termínu pre slovenské novopohanstvo.

Ateisti a bezverci

Sčítanie nenechalo chladným časť slovenských ateistov a neveriacich, ktorých názory prezentuje občianske združenie Ethos. To si kladie za cieľ okrem iného dosiahnuť odľučenie štátu od cirkvi. Spustilo kampaň na sociálnych sieťach, prenajalo si pár bilboardov v Bratislave a Košiciach a poslalo do médií viacero vyhlásení. V nich

sa Ethos snaží upriamiť pozornosť na: a) údajnú nespravodlivosť zákona o štátnej registrácii náboženských spoločností len nad 50 000 členov, b) nespravodlivý model financovania cirkvi bez akejkoľvek štátnej kontroly, c) údajne nezdravý vplyv kresťanstva na spoločnosť (potraty, sexualita), d) klerikalizmus a e) ignorovanie ústavou daného sekulárneho charakteru Slovenska, ktorý majú popierať Vatikánske zmluvy.

Vyzvali ľudí, aby sa v sčítaní nebáli označiť sa za neveriacich. Taktiež sa snažia motivovať formálnych veriacich, aby si dobre zvážili dôsledky svojho prihlásenia sa k viere. Cieľom kampane sa tak stáva upriamenie pozornosti na vzťah Slovákov k cirkvám. Zo sčítania urobili akési neoficiálne referendum o odluke cirkvi od štátu. To sa „podarí“ v prípade, ak sa zníži celkový počet slovenských veriacich o desať percent, čím by sa dosiahlo zníženie štátneho príspevku.

Vzhľadom k tomu, že teraz nejde o fazulky, ale o skutočné peniaze, tak sa kampaň stretáva so silnou odzvou verejnosti. Konferencia biskupov Slovenska, slovenskí gréckokatolíci a kresťanské internetové denníky ako Postoj či Štandard publikujú vyjadrenia kritizujúce či bagatelizujúce kampaň ako nemorálnu a kresťanov urážajúcu. A naopak, na jej obranu sa postavila strana SaS, dlhodobo podporujúca myšlienku odluky. Taktiež sa k téme vyjadrujú slovenskí ľavicoví intelektuáli. Blog Pole.sk uverejnil článok s názvom „Sčítanie 2021: Ihneď to stopnime!“ od Ismaela P. Májovského, v ktorom kritizuje už samotný princíp rozdeľovania peňazí na základe percenta veriacich, ktoré sa zisťuje v sčítaní ľudu raz za desať rokov.

Známy ľavicový intelektuál Eduard Chmelár vydal vyjadrenie k sčítaniu ľudu a religiozite. Vymedzil sa voči údajne manipulujúcim kampaniam ateistov aj veriacich a upriamil pozornosť na finančný rozmer sčítania. Pomerne ostro kritizoval nevyjasnené obvinenia spojené s pedofiiliou vladky Milana Chautura, ktorými relativizoval morálny kredit gréckokatolíckej cirkvi. Podobne ako občianske hnutie Ethos vníma otázku o vierovyznaní v sčítaní ako referendum o vzťahu Slovákov k cirkvám.

Bod zlomu?

Nalejme si do čaše trochu čistého pátosu. Údaje zo sčítania ľudu 2021 o náboženstve môžu reálne raz a navždy zmeniť slovenskú náboženskú mapu. Slováci dostali do rúk veľmi silný nástroj – ovplyvnenie financovania, ktorým môžu vystaviť účet cirkvám za roky ich služby. Možno bude nabúraný obraz Slovenska ako tradičnej katolíckej bašty. Alebo naopak bude potvrdený jeho silne kresťanský charakter a zoberie z rúk argumenty sekularistom. Ale nenechajme si oči zasťrieť len finančným aspektom sčítania.

Ďalšou veľmi výraznou témou je stále strach z prihlásenia sa k svojej viere. Ten spája moslimov, židov ale aj slovenských novopohanov s ateistami. Smutne prekvapuje, že tridsaťdva rokov od Nežnej revolúcie musia lídri malých náboženských hnutí svojich veriacich presvedčať, aby sa nehanbili za svoju vieru. A prečo by neveriaci mali mlčať v diskusiách o náboženstve, keď aj z ich daní sa platí činnosť katolíckej cirkvi? Naznačuje to, že na Slovensku zďaleka nepanuje taká atmosféra

Dokončení na str. 4

Nad Písmem

Pane, rádi bychom viděli Ježíše

Jan 12,20-33

Sestry a bratři v Kristu, pokoj vám. V úvodu Janova evangelia čteme větu: „Pane, rádi bychom viděli Ježíše.“ Tato krátká věta by nás měla probudit z našeho poklidného duchovního spánku.

Čteme, že mnozí poutníci toužili vidět a setkat se s Pánem Ježíšem. Prosi učedníky o umožnění setkat se s jejich Mistrem. Všimněme si, že ti, kdo touží po tomto setkání, jsou Řekové. Tedy pohané. Zde se nám nabízí možnost k sebereflexi. Můžeme se sami sebe ptát: Umožňujeme lidem okolo sebe, aby potkávali Ježíše? Aby Ježíše z nás poznávali?

Popravdě si občas musíme přiznat, že jsme si zvykli na „svě“ církevní prostředí. Každou neděli navštěvujeme pečlivě bohoslužby. Možná se z těchto návštěv stala jakási rutina. A když se ve dveřích našich sborů objeví „cizí“ člověk, koukáme na něho překvapeně. Možná je to z určitých obav, že by přichodil narušil náš stereotyp. Jak tedy přistupujeme k těm, co se nečekaně objeví v našich sborech? Nevidíme v nich veřtelce? Nebo přichodícího pozveme, aby si přisedl mezi nás? Vnímám, že

tyto otázky je dobré si občas položit. Pán Ježíš přišel pro každého člověka. Zemřel za každého člověka. S každým, kdo za ním přišel, hovořil, ujal se ho. Písmo podává svědectví o Ježíšově přístupu k lidem.

Dnešní Janovo evangelium je plné dialogů mezi Ježíšem a apoštoly. Na jeho samotném konci Pán Ježíš říká: „A já, až budu vyvýšen ze země, přitáhnu všechny k sobě.“

Zvěst o Pánu Ježíši je stále živá. Je stále aktuální. Víme, že za jeho života jej mnozí vyhledávali, ať už z důvodu touhy po uzdravení či po jiném zázraku. Po jeho ukřižování a vzkříšení se jeho poselství rozšířilo do celého světa. Zde se nám dostává ujištění, že křesťanství a život po boku Pána Ježíše má i v našem úspěchaném světě své místo. Mnozí lidé hledají smysl života, hledají odpovědi na otázky, touží po smíření, napl-

nění. My křesťané víme, že v Ježíši je spočinutí, že v Ježíši je jistota a naplnění. Ovšem tito hledající zatím o něm nic nevědí. A my křesťané jim máme ukázat na toho, který jim může pomoci. To je poslání každého křesťana.

Sestry a bratři, kéž my jsme těmi prostředníky, kteří hledajícím pomůžou Krista najít. Kéž to „něco“, co hledají, se stane „Někým“. Kéž se stáváme my těmi, kteří ukážou cestu ke Kristu. Ovšem, abychom toto mohli uskutečnit, musí být vidět na našem životě, že jsme Kristem „zasazeni“. Musí být vidět na našem způsobu života, že Krista následujeme. A tam, kde je Kristus, je i jeho učedník.

Pak budeme jako apoštolové Filip a Ondřej, kteří hledajícím Řekům umožnili setkání s jejich Mistrem. Amen.

Žaneta Černochová

Pane Ježíši, děkujeme, že jsme tě mohli poznat jako svého osobního přítele.

Prosíme, abychom se stali tvými opravdovými svědky pro mnohé sestry a bratry. Děkujeme, že jsi nám ukázal, jakou cestou se za tebou vydat.

Dej nám sílu a odvahu k opravdovému následování. Amen

550 let od úmrtí českého krále...

Pokračování ze str. 1

Ve druhé polovině 30. let se Jiří z Poděbrad postupně zapojoval do politického života své doby. Nejprve se stal hejtmánem Boleslavského kraje. Zároveň našel silného spojence v představiteli panského stavu Hynku (Hynce) Ptáčkovi z Pirkenštejna, po jehož smrti převzal vedení celého východočeského utrakvistického panského mocenského bloku. Zaujal tak vůdčí postavení v kališnickém táboře, které ve 40. letech dále upevňoval. Když se Jiří z Poděbrad v září roku 1448 vojensky zmocnil Prahy, získali jeho utrakvističtí stranici sdružení v Poděbradské jednotě nad katolickou stranou převahu. Rozhodující postavení Jiřího z Poděbrad v zemích Koruny české po-

tvrdila jeho volba zemským správcem – gubernátorem v roce 1452. Na podzim 1452 ovládl Jiří poslední baštu husitských radikálů – město Tábor a sjednotil tak všechny nekatolíky na základě kompaktát. V roce 1453 se pak ve všech dědičných zemích ujal vlády Ladislav Pohrobek ve věku pouhých třinácti let. Zároveň se v Čechách na dalších šest let prodloužilo správcovství Jiřího z Poděbrad. Na Moravě byl oporou Jiřího vlády zemský hejtmán a utrakvista Jan Tovačovský z Cimburka. Funkční model vlády, v němž mladý král, legitimizovaný jak dynastickými svazky, tak i katolickým vyznáním, vládl prostřednictvím reprezentanta utrakvistické většiny, se zhroutil ve chvíli, kdy Ladislav po dramatickém návratu z Uher, zmítaných jednak vzpourou šlechty, jednak trvalým tlakem tureckého postupu, dorazil do Prahy, kde v listopadu roku 1457 zemřel na záhadnou nemoc, v níž až současná lékařská věda odhalila leukemii. Jiří z Poděbrad musel vynaložit hodně úsilí a přijmout mnoho kompromisů, aby za těchto podmínek získal nejen českou korunu, ale aby svoji panovnickou autoritu prosadil i v Čechách a na Moravě a ve vedlejších korunních zemích. Aby získal legitimitu, musel Jiří slíbit uherským biskupům, kteří asistovali při jeho královské korunovaci 7. května roku 1458, poslušnost papežskému stolci v otázce boje s herezí. Tato poslušnost byla sice tehdy ještě limitována kompaktáty, ale právě proto se vztahovala na křesťanské společenství Jednoty bratrské, nově vznikající nad rámec kompaktát, jejíž členové v nedávné době s tichým souhlasem krále odešli do vsi Kunvaldu v Orlických horách. Kvůli dodržování svých mezinárodních závazků musel Jiří posléze vystavit Jednotu pronásledování. Na konci 50. let 15. století se straně

„podobojí“ zdálo, že by se legalizace utrakvismu mohla uskutečnit alespoň v hranicích zemí České koruny. Jiří z Poděbrad vždy usiloval o spravedlivou vládu, vstřícnou vůči katolíkům i utrakvistům ve smyslu mírového spoluzítí „dvojího lidu“. Pozdně středověké papežství, které se snažilo udržet náboženskou jednotu Západu v rukou bez jakýchkoliv výjimek, bylo naopak možností legalizace utrakvismu silně zneklidněno. Zatímco utrakvisté chápali kompaktáta jako trvalou garanci své legitimní existence v rámci křesťanské Evropy, vnímalo papežství tuto dohodu jako přechodný taktický ústupek basilejského koncilu. Takový přístup představoval pro Jiřího z Poděbrad jako českého krále bez ohledu na všechny jeho případné budoucí vladářské úspěchy skrytou hrozbu.

Formální zrušení kompaktát papežem Piem II. v březnu 1462 znamenalo další krok na cestě k definitivní likvidaci systému spoluzítí „dvojího lidu“ ve smyslu náboženských vyznání v českých zemích. V srpnu téhož roku král Jiří z Poděbrad veřejně vyhlásil svoji věrnost kompaktátům a nastoupil tak cestu odporu proti požadavkům papežské kurie, která pak promyšlenými právními kroky vytvářela napětí v zemích České koruny a narušovala autoritu českého krále. V roce 1464, těsně před svou smrtí, pohnal papež Pius II. Jiřího z Poděbrad ke svému soudu. Doručení půhonu však uvázlo v neposlední řadě v důsledku papežova úmrtí. Piův nástupce, papež Pavel II., ovšem půhon proti Jiřímu v srpnu 1465 obnovil. Záminkou se stala žaloba katolického pána Hynka Bítovského z Cornštejna u papežského soudu na perzekuci ze strany utrakvistů. V roce 1465, podnětina politikou kurie, se katolická opozice v českých zemích z řad církevních i světských magnátů pod vedením pána Zdeňka ze Šternberka zformovala do Jednoty zelenohorské – spolku proti králi a utrakvistům. Papež Pavel II. vydal poté v prosinci 1466 na českého krále klatbu, která zároveň zbavovala jeho poddané vůči němu závazku poslušnosti. Jiří byl též papežem formálně zbaven královské hodnosti a exkomunikován z církve. Od té doby se tvrdé boje, připomínající vojenské operace v období husitských válek, rozvinuly zejména na Moravě a ve Slezsku. Královské vojsko by si jistě poradilo s domácími odpůrci, kdyby se hlavním protivníkem krále Jiřího nestal v roce 1468 uherský král Matyáš, usilující o českou korunu. Matyáš Hunyadi nazývaný Korvín byl původně spojencem krále Jiřího. Jejich přátelské vztahy upevňovaly jednak smluvní záruky a jednak příbuzenské vazby – Matyáš byl manželem královny dcery Kateřiny (Kunhuty). Po smrti Kateřiny v roce 1464 se však cesty obou panovníků začaly rozcházet. Zatímco Jiří se kvůli utrakvismu dostával do

stále hlubších rozporů s papežskou kurií, ačkoliv se snažil neutralizovat negativní dopad jejích sankcí pomocí složitých diplomatických projektů, k nimž patřil i návrh na mírovou unii všech křesťanských panovníků, těšil se Matyáš papežské přízni jako bojovník proti Turkům. Od proslulosti bojovníka proti jinověrcům byl v jeho případě už jen krok k pověsti ochránce křesťanstva i proti českým kacířům.

Uherský král v roce 1468 postupoval přes Rakousy k moravské hranici a pak do nitra markrabství. Po přechodném získání vojenské převahy se však Matyáš díky promyšleným manévřům českého královského vojska ocitl v zimě téhož roku v nevýhodné pozici u Vilémova na Vysočině a byl nucen uzavřít s králem Jiřím dohodu o přípravě mírového jednání, směřujícího k ukončení války. Na začátku dubna roku 1469 pak došlo na místě v poloviční vzdálenosti mezi Šternberkem a Olomoucí k jednání mezi Jiřím a Matyášem za spoluúčasti dvou papežských legátů a zástupců zemí České koruny z obou svářčích stran – korvinské i poděbradské. Působením papežských vyslanců byly ovšem Jiřího záměry zmařeny a dosáhlo se pouze prodloužení příměří. Toto jednání bylo doprovázeno tajnými dohovory o královské volbě, kdy jeho stranici nabídli Matyášovi hodnost českého krále. Pozice Jiřího z Poděbrad totiž byla, jak se již uvedlo, „de iure“ oslabena papežskou klatbou a detronizací. Po Poděbradově odchodu, 3. května 1469, byl v olomoucké katedrále sv. Václava členy Jednoty zelenohorské a zástupci některých měst Matyáš Korvín prohlášen za českého krále.

Neúspěch mírových jednání v Olomouci znamenal v roce 1469 pokračování války mezi Matyášem a Jiřím, v níž ani jedna z obou stran nedosáhla rozhodného vítězství. Patová vojenská situace a rodící se koalice římského císaře Fridricha III. a polského krále Kazimíra IV. proti Matyášovým příliš ambiciózním aspiracím již naznačovala na počátku roku 1471, že konflikt by mohl dospět spíše k mírovému řešení.

Jiří z Poděbrad před svou smrtí v Praze, 22. března 1471, stihl zahájit diplomatické kroky, které posléze otevřely synovi polského krále Vladislavu Jagellonskému cestu na český trůn. Český sněm v Kutné Hoře na konci května jej zvolil králem. Matyáš Korvín, odmítnutý českým sněmem, si nechal hned následujícího dne, 28. května 1471, potvrdit svými straníky hodnost českého krále v Jihlavě. Na rozdíl od svého soka však Matyáš nedisponoval královskou korunou ani podporou utrakvistické většiny, a tak nemohl získat pro svoji kandidaturu plnou legitimitu. Vladislavova řádná královská korunovace se uskutečnila v Praze o tři měsíce později. Zápas obou panovníků o získání plné vlády nad českými zeměmi trval ještě mnoho let a vítězně z něj nakonec vyšel Vladislav, který zde umožnil další existenci plurality křesťanských vyznání. Tento zápas je však součástí jiné kapitoly českých dějin.

Bohdan Kaňák

Aby pod svícnem nezůstala tma - posvitme si na to!

Už v roce 1987 jsme s bratrem biskupem V. Zítkem mluvili o nutnosti jakéhosi „auditu“ náboženských obcí – tenkrát se tomu tak neřikalo. Tenkrát nikdo netušil převrat roku 1989, neřku-li pozdější restituce. V dalších letech mám v paměti, jak na ÚR a v diecézní radě byly pouhé zmínky o něčem takovém šlápnutím do vosího hnízda. V pozadí by i vůle byla – jen kdyby nešlo o mou, tvou, naši obec! A potom: však ono to nějak dopadne!

Už před restitucemi bylo pozdě. Díky Bohu za „sedm svící“ návrhu bratra biskupa P. Pechance. Je to jednoduchý, stručný recept, jak s pravdivými údaji s auditem začít. Základní poznámka: zatím jde bohužel o audit podzámčí, náboženských obcí, tj. živého organismu církve. Netrpělivě čekám na řešení strukturální podoby celé organizace církve. Dá-li Bůh, při sčítání lidu nás možná bude třicet tisíc. K tomu je pět diecézních úřadů jaksí mimo realitu. Stačily by dva správní: Čechy a Morava. Odpovídalo by to stavu církve a taky by se ušetřilo. Biskupů můžeme mít i tučet. Bratr farář R. Valušek nás kdysi přirovnal k rybářům, kteří na stejném místě u řeky stále chytají ryby, a nevšimli si, že vody už skoro není. Tvrdé, ale přesné slovo...

Ani zatím finančně soběstačné náboženské obce nemohou zvládat péči o budovy vlastních sborů. A co pak s těmi ostatními, přifařenými a prázdnými? Má smysl je z restitučních peněz opravovat či udržovat? Nebo darovat, pronajmout, prodat? Za uplynulá léta nelze v našich podmínkách nevidět, že nás ubývá a nepřibývá. Týká se to i jiných tradičních církví. Snad jen charismatické církve stagnují počtem mladších členů, kteří u nich však zase nezestárnou. V polovině 20. století se po dvou křesťanským světem vedených světových válkách a Osvětami po takovém znevěrohodnění mluvilo o tzv. druhé misii. Možná v dnešním digitálním světě jde o třetí misii ve světě ještě víc odkřesťanstělem...

Začínáme jako před dvěma tisíci lety hnutím, které má pohnout druhými. Našemu „nebeskému nářečí“ (J. Zvěřina) nerozumí mladé generace pro svou náboženskou nedovzdělanost a často ani my sami – ze zvykovosti. Duchovní potřeby však máme všichni. Možná kněz budoucnosti prostě „jen tak bude“... Bude živým znamením svou existencí a životem „uprostřed“ lidu. Proto by měl bydlet ve své famosti. Takto průhledný by měl ostatně být každý křesťan. K. Čapek prorocky k budoucnosti církve: „Obrátit se zády k realitě a zírat někam do budoucnosti na trůn Boží nebo na něco podobně odlehleho; a za tu cenu se zbavit té špinavé práce vyhrabávat z denního smetí ten kousek lidské morálky, solidarity, účasti a bezprostřední povinnosti – nemohu si pomoci, ale tohle podle mě je ta pravá zrada kleriků!“ Věřte mi, mám naši církev ráda a mám za to, že jsme byli a snad i jsme avantgarda. Tak to nezmařme. **JŠ**

Emeritní plzeňský biskup Milan Semilský odešel na věčnost

Ve středu 24. února 2021 odešel na věčnost bratr Milan Semilský. Zemřel klidně ve spánku ve věku 84 let. Narodil se 15. července 1936 v Plzni. Vyrůstal v prostředí věřící rodiny. Po maturitě v r. 1954 rok navštěvoval Vysokou školu strojní v Plzni. Poté se přihlásil na Husovu československou bohosloveckou fakultu v Praze, kterou absolvoval s vyznamenáním. Během studia se oženil se zdravotní sestrou Pavlou Kačínovou, s níž se poznal v prostředí církevní mládeže. Manželství bylo požehnáno syny Milanem a Pavlem. Pro okruh přátel při studiích přepsal a společně s Milanem Matyášem a Miroslavem Strakou samizdatem vydal verše Jaroslava Seiferta (1956). Později tuto zkušenost zužitkoval při spolupráci s M. Matyášem na vydávání Mírových materiálů (1965-1981), čtvrtletníku jevíčeho se na první pohled poplatné k oficiální linii sdělovacích prostředků, ale obsahující obtížně dostupné pastorační a teologické texty zejména německé produkce (K. Barth, D. Boenhoeffer), poezii (J. Zahradníček, J. Seifert, S. Karásek, Z. Svoboda či F. Šrámek) či církevně-politické úvahy a glosy. Kněžské svěcení Milan Semilský přijal 26. června 1960 v Praze. Téhož roku byl ustanoven farářem v Tachově, kde se stal kmenovým spolupracovníkem Okresního muzea v Tachově. Jako perličku mi bratr biskup vyprávěl, jak se skrze jednoho nadšeného laika stal

druhým houslistou salonního orchestru, který se ve městě zakládal. Za basou na druhé straně orchestru zase stával místní katolický farář. Takže orchestr měl farářské zarámování. V letech 1969-1978 bratr Semilský sloužil v náboženské obci Plzeň-východ. V r. 1975 byl jmenován předsedou okrsku, zároveň působil v plzeňské diecézní radě, teologickém poradním sboru plzeňské diecéze nebo v sociálně etickém sněmovním výboru. V červnu 1978 převzal po V. Baudyšovi funkci vedoucího tajemníka plzeňské diecéze. V květnu 1988 si jej diecézní shromáždění zvolilo plzeňským biskupem. Na čtvrtého biskupa plzeňské diecéze byl ordinován 28. května 1988, následujícího dne se ve sboru Karla Farského v Plzni konala instalace. 25. listopadu 1989 se společně s diecézní radou přihlásil k demokratickým změnám a podpořil snahy Občanského fóra a studentů. Pastýřskou biskupskou službu konal do r. 1998. Nadále vypomáhal v plzeňské diecézi, kde kupříkladu postupně zpracovával a zpřístupňoval diecézní archiv. Tehdy jsem se s ním -chtivý „archivní potravý“ - několikrát osobně v Plzni setkal a poznal jej trochu blíže. A jsem tomu rád. Tak buďte s Bohem, pane faráři... **Martin Jindra (Nedlouho po odchodu bratra Milana Semilského, v úterý 9. března 2021, zesnula jeho manželka sestra Pavla Semilská.)**

Olomoucká diecéze Církve československé husitské prodluhuje vyhledávací řízení na funkci diecézní/-ho tajemníka/-ce v úvazku 1,0.

Požadavky:

- zakotvenost v ČČSH, kladný vztah k administrativě, pečlivost, komunikativnost
- dokončené min. SŠ vzdělání s maturitou, trestní bezúhonnost doložená výpisem z rejstříku trestů
- dobrá uživatelská znalost práce na počítači, řidičský průkaz skupiny B výhodou (není podmínkou)

Výše mzdy se řídí církevními předpisy. Předpokládaný termín nástupu je 15. 4. 2021.
Více informací na tel.: 731 210 814 nebo e-mailu: tomas.chytil@ccsh.cz.

Nabídky se životopisem zasílejte do 31. 3. 2021 prostřednictvím e-mailové adresy dieceze.olomouc@ccsh.cz nebo poštou na: Olomoucká diecéze Církve československé husitské, Žilinská 113/5, 779 00 Olomouc.

Olomoucká diecéze Církve československé husitské prodluhuje vyhledávací řízení na pozici Správce chaty a kaple na Ostravici

na dohodu o provedení práce.

Požadavky:

- zakotvenost v ČČSH, kladný vztah k administrativě, pečlivost, komunikativnost
 - dokončené min. SŠ vzdělání s maturitou, trestní bezúhonnost doložená výpisem z rejstříku trestů
- Předpokládaný termín nástupu je 1. 5. 2021. Náplň práce: viz www.ccsholomouc.cz. Služební byt není k dispozici.
Více informací na tel.: 737 905 519 nebo e-mailu: ccsh.ostrava-bela@centrum.cz.

Přihlášky k vyhledávacímu řízení obsahující životopis a motivační dopis zašlete nejpozději do 31. 3. 2021 (rozhodující je datum podání) prostřednictvím e-mailové adresy dieceze.olomouc@ccsh.cz nebo poštou na: Olomoucká diecéze Církve československé husitské, Žilinská 113/5, 779 00 Olomouc.

Z ekumeny

ARCIBISKUP Z CANTERBURY BYL JAKO DOBROVOLNÝ NEMOCNIČNÍ KAPLAN OČKOVÁN VAKCÍNOU PROTI NEMOCI COVID-19

Arcibiskup z Canterbury Justin Welby v sobotu 19. února dostal svou první dávku vakcíny proti nemoci Covid-19. Oprávnění k očkování získal díky své dobrovolnické práci nemocničního kaplana v ústřední londýnské nemocnici Sv. Tomáše, naproti své oficiální rezidenci, Lambethskému paláci. Jako dobrovolník pracoval během pandemie v nemocnici, kde nabízel spirituální péči a podporu pacientům, zaměstnancům i návštěvníkům v rámci svého působení v týmu nemocničních kaplanů Národní zdravotní služby.

„Rád bych každého povzbudil, aby se nechal proti Covid-19 v případě, že bude vyzván, očkovat,“ řekl arcibiskup Justin. „Zaměstnanci Národní zdravotní služby a zdravotničtí pracovníci po celém světě jsou v první linii pandemie pod enormním tlakem. Zaslouží si nejen náš obdiv, ale také naši podporu – a nechat se očkovat, v případě, že budeme mít možnost, je něco, co všichni můžeme udělat, abychom zmírnili tuto zátěž.“

„Rychlý vývoj vakcíny byl odpovědí na modlitbu – a je zásadní pro uzdravení z této hrozivé pandemie. Ježíš Kristus povolává k lásce k bližnímu jako k sobě samému. Očkování je součástí tohoto přikázání: můžeme prokázat svou lásku jedni k druhým tím, že se navzájem budeme chránit před touto strašnou nemocí. Každému v této zemi a po celém světě bych rád řekl prosím, prosím, přijměte pozvání nechat se očkovat, až budete mít možnost...“

Mezitím se tři katedrály anglikánské církve připojují k vládním snahám očkovat všechny dospělé do konce září. Katedrály v Lichfieldu, Salisbury a Blackburnu jsou mezi 10 hromadnými očkovacími centry, které se v Anglii otevřely. Britskými regulačními orgány byly schváleny dvě vakcíny, jedná se o vakcíny firem Pfizer-BioNTech a AstraZeneca. Obě vakcíny se skládají ze dvou dávek a britská vláda zahájila masivní očkovací akci. Doposud dostalo ve Velké Británii první dávku vakcíny asi 3,8 miliónu lidí z prvních dvou z devíti prioritních skupin – někteří již dostali obě dávky – a vláda zaměřila pozornost na prioritní skupiny III a IV, když nabídla očkování všem lidem nad 70 let a dále lidem označeným jako „klinicky extrémně zranitelní jedinci“.

Katedrála v Lichfieldu je první ze tří katedrál otevřených jako očkovací centrum. „Zavedení těchto nových vakcín, které nás mají imunizovat proti Covid-19, bylo nejlepší zprávou roku 2021,“ řekl Adrian Dorber, děkan z Lichfieldu. „Zdá se vhodné využít katedrálu, nejen proto, že je středobodem komunitního života zde v Lichfieldu, ale také proto, že můžeme nabídnout obrovský prostor lodi katedrály, aby jistě a bezpečně hostila tento místní očkovací program, a jsme potěšeni, že to můžeme nabídnout našemu sdílenému společenství.“

„Katedrála v Lichfieldu má dlouhou historii, která se datuje až k jejím středověkým počátkům, jako místo uvítání a uzdravování komunity,“ dodal. „Denně se modlíme za náš národ a společenství, zvláště za uzdravení nemocných a ochranu zranitelných. Je správné, že nabízíme katedrálu jako praktický prostředek ke zodpovězení těchto modliteb.“

V létě, dlouho předtím, než byla jakákoli vakcína schválena k použití – začali dodavatelé přeměňovat podzemní kryptu a kryptu Blackburnské katedrály v rozsáhlou účelovou kliniku, která by byla připravena na zavedení očkovacího programu. Předpokládá se, že centrum, které je přístupné svým vlastním vchodem, bude využíváno jako očkovací klinika 12 hodin denně, sedm dní v týdnu, po dobu až dvou let. „Jádrem křesťanské víry je láska a pohostinnost, a Bůh, který pečuje o všechny lidi,“ řekl děkan Blackburnské katedrály, Peter Howell Jones. **přeložila Kateřina Vítková**

Zdroj: www.anglicannews.org

Byť, či nebyť veriacim...

Dokončení ze str. 2
náboženské slobody, ako by sme si prišli. Rastie nespokojnosť časti spoločnosti s dominanciou tradičných kresťanských cirkví v náboženskom poli, čoho odrazom sa stala spomínaná kampaň neveriacich. Tá dokonca vedie až k nepochopiteľnému zapieraniu vlastnej viery, len aby zobrali peniaze katolíkom. Zaujímavá je taktiež absencia jednej veľkej témy – národnej identity a vierovyznania. Snáď s výnimkou Rusínov a pravoslávia žiadna cirkev neakcentuje úzke prepojenie medzi vierou a národnosťou vo svojich kampaniach. Prečo? Vari už Slováci nie sú tak prepojení s žido-kresťanským kultúrnym dedičstvom Európy, ako boli počas vrcholicej ute-

čeneckej krízy? Ako to, že táto téma stratila svoj mobilizačný potenciál a nepočujeme nič o zlých moslimoch? Aktuálne sčítanie a kampaň okolo neho taktiež znova otvára otázku, do akej miery má zmysel odvodzovať štátny príspevok pre registrované náboženské spolky od počtu veriacich zisteného v sčítaní ľudu. Je všeobecne známe, že výsledné percento vypovedá viac o sympatiách ľudí ku konkrétnej náboženskej tradícii než o skutočnej religiozite ľudí, nech si pod týmto pojmom predstavíte čokoľvek. Ako ale zabezpečiť, aby štát dostal od náboženských spolkov skutočné a nie vyfantazírované čísla o počte veriacich? Čo ak počet veriacich klesne

omnoho prudšie kvôli digitálnej podobe sčítania 2021? Budú sa cirkvi dožadovať opakovania sčítania, lebo by si museli výrazne utiahnuť opasky? Ako kampaň skreslia protestné hlasy a veselé kopy zaškráňajúce „Svedkov Liehovových“? Opäť sa ukazujú limity aktuálneho modelu financovania cirkví cez štátny príspevok. Navyše núti cirkvi doslova žobrať o pozornosť u svojich veriacich, čo len pomáha dotvárať ich „hrabivý“ obraz. A celkom zbytočne, pretože len najzaslepanejší kritici môžu vidieť v cirkvách iba túžbu sa obohatiť na svojich veriacich. Práve aktuálne sčítanie ľudu ukáže, či už nie je načase spustiť verejnú diskusiu o novej, liberálnej podobe vzťahu medzi štátom a náboženskými zoskupeniami.

Michal Puchovský
Zdroj info.dingir.cz

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Odpořď řeckým poutníkům

Tajenku získáte takto: v horní tabulce si najdete číslo 1. Poté ve spodní tabulce najdete stejnou pozici a opiřte si písmenko, které tu je. Pokračujte 2, 3 a dalšími čísly až do 28.

2	24	9	28	20	6	11
26	13	19	5	16	22	3
8	17	7	23	1	14	25
15	4	21	12	27	10	18

D	E	S	E	N	CH	O
U	Ž	Ě	I	A	S	O
E	Ť	C	L	K	I	D
T	M	Á	U	J	L	M

(Řešení z čísla 10: Nedělejte z domu mého Otce tržišť.)

Jana Krajčičíková

Webinář SRC

Světová rada cirkví uspořáda la 18. února webinář nazvaný „Společně svědectví o environmentální spravedlnosti a náboženském pluralismu“, který se zabýval dvěma nedávno vydanými dokumenty Komise Víra a řád SRC „Pěstujte a pečujte“ a „Láska a svědectví“.

Více informací na stránkách: <https://www.oikoumene.or>.

SRC je celosvětové společenství cirkví hledajících jednotu ve společném svědectví a křesťanské službě.

Sledujte SRC na sociálních médiích: Facebook, Instagram a Twitter:

Dle zdroje www.youtube.com zpracovala

Kateřina Vítková

NADĚJE KLÁŠTEREC NAD OHŘÍ, KADAŇ vypisuje vyhledávací řízení na funkci kaplan

Požadavky:

- Vyrovnanost v duchovní i osobnostní rovině
- Doporučení a vyslání křesťanskou cirkví
- Zkušenosti s kaplanskou činností - výhodou
- Empatie, vstřícnost, trpělivost, schopnost udržet si hranice, tolerance
- Vzdělání v oboru teologie nebo pastorace výhodou, schopnost spolupracovat v týmu, ekumenické vnímání
- Bezáhonnost doložená výpisem z rejstříku trestů

Nabízíme:

- Zázemí velké celostátní organizace
- Zaměstnání na plný či zkrácený úvazek, dle domluvy
- Mzda dohodou v návaznosti na výši úvazku. Nástup možný IHNED
- Místo výkonu práce:
- Pobočky NADĚJE v Klášterci nad Ohří a v Kadani

Kontaktní údaje:

Své životopisy zasílejte na adresu NADĚJE, Pražská 992/14, 412 01 Litoměřice, nebo emailem na adresu monika.slavickova@nadeje.cz, do předmětu zadejte značku výběrového řízení „Kaplan“.

Více o NADĚJI naleznete na našich webových stránkách www.nadeje.cz.

Kontaktní osoba: Monika Slavičková, personalista, tel.č.: 775 889 633

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6

Redakce: Vedoucí redaktorka ThDr. Klára Břeňová, redaktoři: Mgr. Josefina Hudcová, Mgr. Ervin Kukuczka, grafik Milan Udržal; tel.: 220 398 107, e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Tisk: Grafotechna. Distribuce: ADLEX, spol. s r.o. Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00

Předplatné: Mgr. Dagmar Piřšová, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz. Reklamacce: tel. 220 398 117

